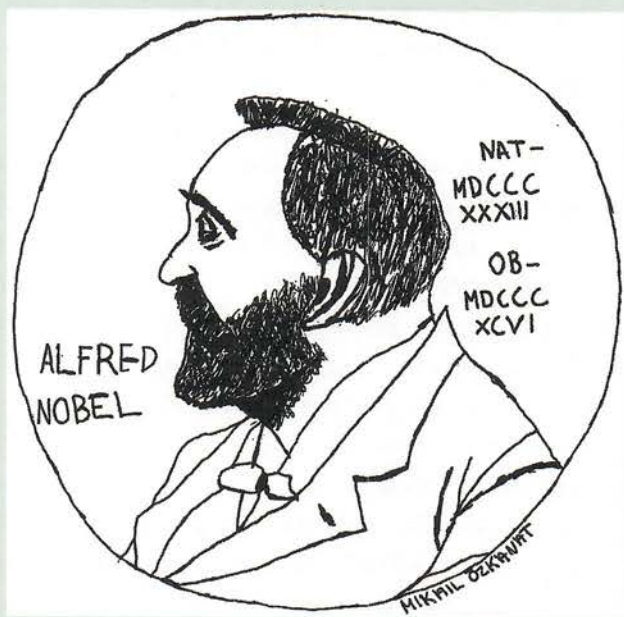

Alfred Nobel som inspiration

Gunilla Lundgren

Detta kapitel ingår i boken "Nobel i Rinkeby – om att upptäcka världen, språket och sig själv" av Gunilla Lundgren och Lotta Silfverhielm, utgiven av Premiss förlag 2010.

© Författarna och Premiss förlag.

ISBN: 9789185343997

Läs mer om Nobel i Rinkeby och Tensta på www.nobelirinkeby.se

är vi inleder vårt Nobelarbete i slutet av augusti varje år, vet vi ännu inte vilka som kommer att bli årets Nobelpristagare. Det tillkännages först i mitten av oktober. Tiden fram till dess lär vi oss så mycket vi hinner om Alfred Nobel och om Nobelpriset och vi läser verk av tidigare litteraturpristagare.

Vi gör studiebesök till platser i Stockholm som har anknytning till Alfred Nobels liv och även till platser som Nobelpristagarna kommer att besöka, bland annat Stadshuset, Konserthuset och Slottet.

Att berätta om Alfred Nobels liv för barn är lätt, särskilt i Rinkeby där det finns många engagerande paralleller. Barnen eller deras äldre släktingar har brutit upp från sina hemländer. Ibland har barn, syskon och föräldrar varit skilda åt i flera år, många har levt i ekonomisk otrygghet. I varje klass finns barn med egna upplevelser av krig och flykt.

Jag berättar för barnen att Alfred Nobel föddes i Stockholm 1833 och att familjen bodde trångt i ett rum och kök på Norrlandsgatan 9. Fadern var uppfinnare och ibland var familjen ganska välbeställd. Men emellanåt misslyckades fadern med sina projekt och när Alfred föddes levde familjen i fattigdom. År 1837 flydde pappan till Ryssland för att komma undan skuldindrivare

och polis som jagade honom. Kvar i Sverige fanns modern och tre små pojkar. Alfred, som då var den yngste, var bara fyra år. För att försörja sina barn måste mamman sälja mjölk och grönsaker och lille Alfred hjälpte till. När fadern äntligen hade fått ihop tillräckligt med pengar skickade han efter familjen. Då hade Alfred hunnit bli nio år och kände inte igen sin far när han återsåg honom i S:t Petersburg. Alfred hade blivit ett invandrarbarn.

Det brukar ta en lektion att berätta Alfred Nobels liv, och under den dramatiska historiens gång skriver jag stödord på "svarta tavlan" eller på ett blädderblock, stödord som barnen kopierar. Därefter får de göra en teckning, en skiss, av något i berättelsen som de fastnat för. Jag samlar in skisserna, studerar dem och försöker hitta något i dem som varje enskild elev kan utveckla. Någon kan teckna människor, en annan båt, en tredje dynamit. Utifrån dessa skisser bygger vi sedan en serie om Alfred Nobels liv.

Målsättningen här är inte att lära barnen att teckna serier, den är att de ska känna till Alfred Nobels liv och att jag, under arbetet med serien, ska lära känna barnen.

När vi gör serien sitter vi i mindre grupper i skolbiblioteket. Medan barnen tecknar talar vi om Alfred Nobel, vi tittar i böcker om hans liv, vi slår upp hur skepp såg ut år 1837, tar reda på vad en diligens är, vilka palmer som växer i San Remo där Alfred Nobel tillbringade sina sista år. När serien är färdig ska eleverna känna till mycket om Alfred Nobels liv.

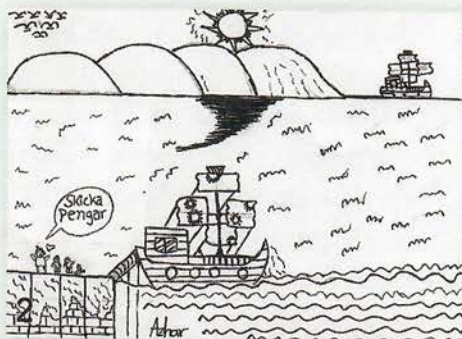
"Vi bygger en serie om Alfred Nobel"

En serie om Alfred Nobel

EN SERIE AV AMMAR, ANGELA, AZHAR, ASLI, BENITA, HABON, HIBA, KICKI, NAJMA, NELIZ. HÖSTEN 2010.

Alfred föddes i Stockholm.
Hans pappa var uppfinnare.

När Alfred var fyra år reste
pappan till Ryssland.

Familjen blev fattig och mamman
började sälja grönsaker.

Efter fem år i Ryssland blev
pappan framgångsrik och
skickade efter sin familj.

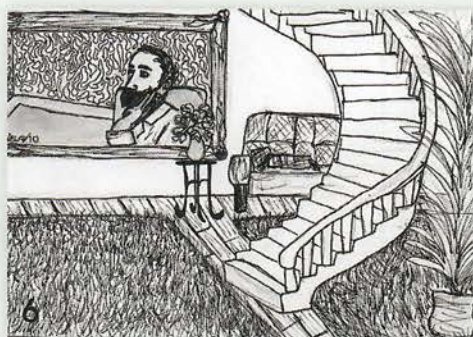

I Ryssland fick Alfred privatlärare
och lärde sig fem språk.

Alfred blev en stor vetenskaps-
man. Han uppfann dynamiten.

Tyvärr hände många olyckor.
I en av dem dödades Alfreds lil-
lebror Emil.

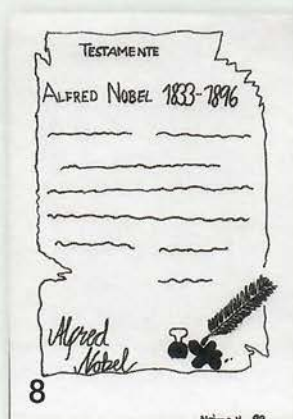

Alfred gjorde dynamiten säker och
han tog patent på många av sina
uppfinningar.

Han blev mycket rik, men han var
ensam.

Han var nog kär i sin
sekreterare Bertha.
Hon var en fredskvinna.

Innan Alfred dog hade han skrivit
ett testamente.

Han skänkte bort alla sina pen-
gar till fem priser:

Medicin, fysik, kemi, litteratur
och fred.

Mahmud Ali tecknar på Gustav Adolfs torg till Orhan Pamuk, 2006.

Utflykter

Det finns hur många studiebesök som helst med anknytning till Alfred Nobels liv och Nobelpriset. Ett besök som vi alltid gör, är att åka till Nobelmuseet.

Ett år, när jag berättade för en grupp elever att vi skulle besöka Nobelmuseet i Gamla stan, frågade jag vilka av dem som hade varit i Gamla stan. Till min förvåning hade alla varit där.

– Vad gjorde ni i Gamla stan? frågade jag.

De hade shoppat, varit på McDonalds, ätit hamburgare eller kebab, gått på bio. Jag blev fundersam och fortsatte fråga. Hade de strövat i gränderna? Hade de varit på Stortorget, hade de sett Sankt Göran och draken? Barnen såg lika fundersamma ut som jag. "Gränder?" "Vilken drake?" Till slut förstod jag att barnen trodde att "Gamla stan" började vid T-centralens tunnelbane-uppgång, så dit räknade de även Sergels Torg och Hötorget (som de inte visste namnet på). "Nya stan" var Rinkeby och andra förorter. I själva verket hade nästan inga av barnen varit i Gamla stan.

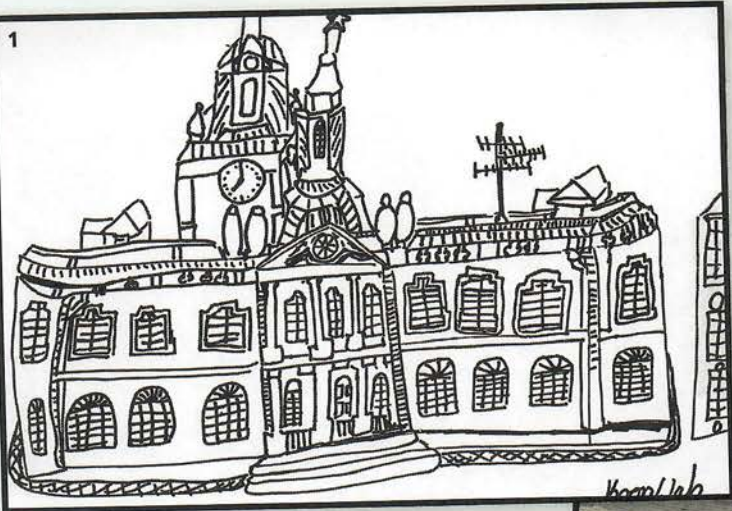
Utflykter måste planeras noga. Alla som arbetar dagligen med barn vet hur viktigt det är med maten. Oberoende av elevernas ålder måste man anpassa utflykten efter maten. Man kan inte vandra i Gamla stans gränder, se Storkyrkan, Stortorget, Börs-huset och besöka Nobelmuseet utan att äta. Besöket måste tänkas igenom tidsmässigt, och om eleverna ska ha med sig matsäck, måste man veta var och när den ska ätas. Vill man besöka både Nobelmuseet och slottet måste man göra två besök i Gamla stan. Ibland delar vi därför upp klassen så att barnen får uppleva olika platser och berätta om dem för varandra.

På vägen till Nobelmuseet eller Slottet kan den ena gruppen besöka Norrlandsgatan där Alfred bodde som barn, den andra kan gå utefter Skeppsbrokajen och föreställa sig hur Alfred kände sig när han, som fyraåring, vinkade av sin far som försvann med skeppet Ärbarheten till Ryssland.

Ett år vandrade vi i Alfred Nobels fotspår på Södermalm, från Hornstulls tunnelbanestation till Heleneborgs malmgård. Där bodde familjen Nobel när de kommit tillbaka från Ryssland och där inträffade den stora katastrofen den 3 september 1864. Då misslyckades ett av faderns experiment, laboratoriet flög i luften, tjock brandrök spred sig över Södermalm, fönsterrutor sprack ända bort till Kungsholmen och dånet från olyckan hördes över hela Stockholm. Fem människor dog, däribland Alfreds yngre bror Emil.

Ett annat år åkte vi till Alfred Nobels fabrik i Vinterviken, en fabrik som senare blev Skulpturens Hus och numera är restaurang.

Under studiebesöken skissar, fotograferar och antecknar eleverna. Deras bilder och texter sätts kontinuerligt upp på anslags- tavlor i skolornas klassrum, matsalar och bibliotek. Rinkebyskolans bibliotekspedagog Jasemina Okanovic-Samuelsson gör varje år en utställning och en frågesport om Alfred Nobel och Nobelpriset på skolbiblioteket. Härigenom berörs många av skolans elever av Nobelarbetet eftersom de kan delta i tävlingen och vinna prisböcker.

1 Börshuset ritat av Koon Wah Chan.

2 och 3 Elever tecknar på Hötorget i Stockholm

